

som den fattige Mand er berettiget til at anke over, hvor han legemlig og aandelig bliver knust under det System, der gjøres gjældende mod ham. Men hvilken Vej er det nu, vi gaa? Vi fortsætte saa godt som Nogen det System, som mere og mere tvinger det danske Folk ind under Fattigvæsenet. Vilde vi gaa tilbage i Tiden og se lidt paa, hvilke Principleer man gjorde gjældende lige overfor den fattige Mand, saa se vi, naar vi gaa langt tilbage, at da var Fattigvæsenet frit. Man appellerede til det gode Hjerte, og det gjorde sig saaledes gjældende, at man gav den Fattige Gaven, og han kunde gaa frit og uhindret om mellem de frie Mænd. Men mere og mere kommer Hjælpen til at staa som en Trusel mod den fattige Mand. Han kan ikke forlange den ringeste Skjærb, selv om han skal sulste, og da vi fik Friheden, var den første Betingelse, der stillede, at den fattige Mand skulde give Afkald paa Valgretten, naar han fik Understøttelse. Man kan se paa Valgretten, som man vil, for mig har den ikke saa stort at betyde i de Dage, vi leve i for Diebliffet, men saa meget har den dog at betyde for mig, at naar man er bange for, at den Sandhed, man staaar paa, skal kunne omstyrtes af en 4-5 Mænd i en Kommune, maa man ikke have stor Tro til denne Sandhed. Ingen kan afgjøre Valgrettens Betydning undtagen den Mand, der skal miste den. Vi komme endnu et Skridt længere ned, naar vi staa lige overfor de Fattige i Kommunerne med vore Fattighuse. Jeg skal saa villig som Nogen indrømme, at der fra Fattig-Huse til Fattig-Gaarde var et stort Spring. Den Gang vi i Kommunerne fik opført Fattiggaarde, var det et stort Fremskridt, navnlig med Hensyn til Hygge og i det Hele taget Underholdningen af de Fattige; men de vare et Tilbagekridt med Hensyn til den personlige Frihed. Saa snart vi komme til den personlige Frihed og skulle tazere den, saa skulde vi læse Historien om Taterne ude paa de jydste Heder, og naar vi blot vilde have en Times Samtale med de gamle Mænd og Kvinder udenfor Fattiggaardene, skulde vi faae at se, hvilken Betydning disse Folk tillægge den personlige Frihed. Naar vi saaledes høre to gamle Kvinder ved en Kop Kaffe gjøre deres Livsbekjendelse og tale om, at deres Liv er spildt, og vi saa spørge dem, om de have Lyst til at komme ind paa Fattiggaarden, da vilde vi faae et Indtryk af, hvad de mene om den personlige Frihed, og hvilken Pris de sætte paa den. Jeg tror, at dette Forslag kunde have været tilsvarende i 1874, men det staaar ikke i Hvide med den Humanitet, der

nu vises baade fra den ene og den anden Side. Jeg er det ærede Medlem fra Viborg (Klein) taknemlig, fordi han kritiserede Forslaget med Hensyn til Straffebestemmelserne. Det er det tredje Punkt, vi komme ind paa, at vi komme med Straffebestemmelser, saasnart Vedkommende ikke bøier sig for Lovens Bestemmelser. Lad os tænke os en saadan Mand eller Kvinde sat ind under saadanne Betingelser med Hensyn til den personlige Frihed, og lad os spørge os selv, om vi ikke, hvis vi skulde ind under dem, mange Gange vilde stude og sætte vor Willie op derimod. Men saasnart disse Folk komme ind i disse Anstalter, hvad bliver saa Tilfældet? Saa komme Straffebestemmelserne Trit for Trit, saa komme vi op til det store Tal af Straffe, som blev berørt af det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Klein). Nu vil der maaste blive svaret: Men saaledes ser det ikke ud i Virkeligheden, ude i Kommunerne lade vi disse Folk have Frihed indtil en vis Grændse. Ja, men det er kun af Naade og Barmhertighed. Disse Mennesker have Appel til en Bestyrer af en Fattiggaard eller til Sogneraadet, men Enhver vil sikkert indrømme, at det ude i Landet er en indirekte Berøvelse af den personlige Frihed, det er en Trusel, der kommer frem, saasnart en Mand stiller Fordring om at faae Hjælp af det Offentlige. Naar en Mand ude paa Landet forlanger 2 Kr. om Maaned, siger man: Ja, men hvis Du gaar høiere i dit Forlangende, sætte vi Dig ind paa Fattiggaarden. Det, jeg forlanger med Hensyn til en Fattiglov, er, at naar den skal være tilsvarende, maa den personlige Frihed til en vis Grændse være beskyttet. Saa længe vi ikke have Andet at bebreide en Mand, end at han paa Grund af Livets Kamp, paa Grund af Sygdom og Lignende ikke kan forskaffe sig det Nødvendige, maa der dog være en Grændse for Berøvelsen af den personlige Frihed ude i Kommunerne. Det er en Fordring, jeg tror, den Fattige har ubetinget Ret til at stille til Samfundet, at han maa have Lov til at have Plads midt i det danske Folk, og at han maa have Lov til at færdes der ligesom andre Mennesker. Vi vide jo, at ethvert Barn glæder sig til Frihed i Sulen, men det beror paa Bestyrerens Naade, om disse Mennesker inde paa Fattiggaardene maa have Lov til i Sulen at besøge Slægt og Venner. Naar en saadan Bestemmelse tages lige overfor en Mand, der ikke har gjort sig skyldig i nogen Brøde, vil jeg aldrig være med til at sætte mit Navn under en saadan Lov. Jeg vil ønske, at der maa gaa saa lang Tid hen, inden dette Forslag bliver til